

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA**

Seduta tat-12 ta' Ottubru, 2007

Citazzjoni Numru. 1903/2001/1

Valle Del Miele Limited

vs

Wallace Fino, Christopher Gauci u Victor Zammit fil-kapacita` taghhom personali u bhala diretturi tas-socjeta` Price Club Operators Limited (C22704) u b`digriet tal-Qorti tas-27 ta` Frar, 2004 intervjena Dr. Andrew Borg Cardona fil-kapacita` tieghu quo stralcjarju ta` Price Club Operators Limited

Il-Qorti:

Rat ic-citazzjoni pprezentata mis-socjeta` attrici fl-20 ta` Dicembru, 2001, li in forza taghha, wara li ppremettiet illi:

Is-socjeta` attrici hija kreditrici tas-socjeta` Price Club Operators Limited fis-somma ta` mija u hamsin elf, mitejn

Kopja Informali ta' Sentenza

tlieta u sittin liri Maltin u sitta u ghoxrin centezmu (Lm150,263,26) rapprezentanti din is-somma prezz ta' merkanzija mibjugha u kkonsenjata mis-socjeta` attrici lil diversi stabbilimenti gestiti u/jew mministrati mis-socjeta` Price Club Operators Limited.

Sal-ahhar ta` Settembru, 2000 dan il-kreditu kien diga` jammonta ghal tmienja u sebghin elf u mitejn u tlieta u disghin liri Maltin (Lm78,293).

Sadanittant s-socjeta` Price Club Operators Limited ziedu sostanzjalment l-ordnijiet ghax-xiri ta` prodotti minghand is-socjeta` attrici.

Qabel ma ddecidew li jkomplu jissuplixxu lis-socjeta` Price Club Operators Limited, is-socjeta` attrici hadet konjizzjoni ta` l-accounts tal-imsemmija socjeta` ippublikati mill-konvenuti fit-13 ta` Settembru, 2000 u dana sabiex tiddetermina l-qaghda finanzjarja tal-istess socjeta` u anki talbu certi assikurazzjonijiet verbali minghand il-konvenuti.

Is-socjeta` attrici ddecidiet li tkompli tissuplixxi lill-imsemmija Price Club Operators Limited tant illi l-kreditu tas-socjeta` attrici baqa` jizdied sakemm f`Malzu, 2001 lahaq is-somma ta` mija u hamsin elf, mitejn tlieta u sittin liri Maltin u 26 centezmu (Lm150,263,26).

Minkejja l-istampa riflessa s-socjeta` Price Club Operators Limited intimat li kienet ser twaqqaf il-pagamenti ta` debitu pendenti u ghamlet riskedament tad-dejn ezistenti, liema ftehim gie onorat ghal zewg skadenzi biss.

Ghalhekk f`April, 2001, il-kredituri kollha tal-Price Club hatru konsulenti sabiex jezaminaw l-qaghda finanzjarja u dawn irrelevaw li sal-31 ta` Dicembru, 2000 kien hemm telf totali ta` diversi miljuni ta` liri Maltin.

Wara r-riskedament tad-dejn premess s-socjeta` Price Club Operators Limited informat lill-kredituri taghha li ha tissospendi pagamenti fil-konfront tal-kreditu ezistenti izda kienet ser thallas *'in cash'* ghall-fornimenti kurrenti u dana peress illi kellha problemi ta` *cash flow*.

Dana kollu jindika illi l-konvenuti agixxew b`mod negligenti u/jew frawdolenti fil-mod kif gestew is-socjeta` in kwistjoni u dan billi ma rrispettawx ir-regoli stabbiliti mill-Att dwar il-Kumpaniji, fejn huwa inferit *inter alia* li d-Direttur jagixxi bhala persuna ragjonevoli u diligenti u li l-opinjoni jiet li esprimew fl-accounts kif stabbiliti fis-schedules tal-Att imsemmi ma kienux jirriflettu l-qagħda finanzjarja attwali u reali.

A kawza tal-premess is-socjeta` attrici sofriet danni.

Il-konvenuti debitament interpellati sabiex jagħmlu tajjeb għal tali danni baqghu inadempjenti.

Talbu lill konvenuti jghidu ghaliex din l-Onorabbli Qorti m`ghandhiex:

1. Tiddikjara illi bl-agir tagħhom l-konvenuti agixxew b`mod negligenti u/jew frawdolenti kkagunaw danni lis-socjeta` attrici.
2. Tillikwida d-danni sofferti mis-socjeta` attrici.
3. Tikkundanna lill-konvenuti sabiex ihallsu d-danni hekk likwidati.

Bl-ispejjez, inkluz dawk tal-protest gudizzjarju u l-imghax kontra l-konvenuti ngunti in subizzjoni.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenuti li in forza tagħha eccepew illi:

1. Fl-ewwel lok li l-konvenuti ma humiex il-legittimi kontraditturi tat-talbiet attrici billi l-attur kellu relazzjoni mal-kumpanija Price Club Operators Limited u mhux mal-konvenuti personalment;
2. Fit-tieni lok, u bla pregudizzju għas-suespost, li l-affarijiet imsemmija fic-citazzjoni jinvolvu atti li saru mill-kumpanija Price Club Operators Limited u t-talbiet għandhom proprjament ikunu rivolti kontra din il-

kumpannija. F`kaz li ma ssirx il-kjamata opportuna allura l-Gudizzju ma jkunx integru. Stante illi hemm pendenti proceduri ta` stralc fil-konfront tal-kumpannija Price Club Operators Limited ghandu jigi kjamat l-eventwali stralcarju ta` din il-kumpannija;

3. Fit-tielet lok u bla pregudizzju ghas-suespost illi l-ebda wiehed mill-konvenuti ma kkawza xi dannu lill-atturi u l-ebda wiehed mill-konvenuti ma huwa personalment responsabbli ghat-telf eventwali (jew parti mill-istess) li jista` finalment jirrizulta li l-istess atturi soffrew fil-kors tar-relazzjoni taghhom mal-kumpannija Price Club Operators Limited;

4. Fir-raba lok, inoltre u wkoll bla pregudizzju illi l-ebda wiehed mill-eccipjenti ma kkommetta xi frodi fil-konfront tal-atturi;

5. Fil-hames lok u bla pregudizzju ghal kull ma gie exceptit f`din in-nota illi l-Bord tad-Diretturi tal-kumpannija Price Club Operators Limited dejjem hadu l-pariri professjonali opportuni;

6. Fis-sitt lok u fi kwalsiasi kaz, il-beneficcju tad-diskussjoni mal-assi tal-kumpannija Price Club Operators Limited.

7. It-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess kumpannija attrici.

8. Salv eccezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-kaz.

Rat id-digriet ta` din il-Qorti tal-15 ta` Novembru, 2002, fejn gie osservat li ma jkunx ghaqli li taghti sentenza preliminarj fuq l-ewwel zewg eccezzjonijiet tal-konvenuti – kif kienet originarjament idderigiet fl-udjenza tal-20 ta` Gunju, 2002 – u irriservat li waqt is-smiegh li ghaliha halliet il-kawza, taghti l-provvediment mehtieg dwar il-mixi 'l quddiem tal-kawza, u minghajr pregjudizzju ghall-istess eccezzjonijiet;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-digriet ta` din il-Qorti tat-13 ta` Frar, 2004, li in forza tieghu giet nominata l-Assistent Gudizzjarju sabiex tkompli tisma` l-provi li kellhom il-partijiet;

Rat it-traskrizzjonijiet tax-xhieda mismugha mill-Assistant Gudizzjarju;

Rat id-digriet ta` din il-Qorti tas-27 ta` Frar, 2004, li in forza tieghu awtorizzat lil Dr. Andrew Borg Cardona fil-kapacita` tieghu qua stralcjarju ta` Price Club Operators Limited jintervjeni fil-kawza *in statu et terminis*;

Semghet il-provi li ressqu l-partijiet;

Rat ir-riferenza li saret ghall-provi migbura mill-Qorti fil-kawza fl-ismijiet "*Borg Cardona nomine vs Zammit et*", rikors numru 27/03TM;

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezebiti;

Semghet lid-difensuri tal-partijiet;

Rat li l-kawza giet differita ghal-lum ghas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi f`din il-kawza, is-socjeta` attrici, bhala kreditrici tas-socjeta` Price Club Operators Limited, qed tallega li d-diretturi tal-istess socjeta` agixxew b`mod negligenti u/jew fraudolenti fil-konfront tal-kredituri, u qed titlob li, konsegwentement, li l-istess diretturi personalment jigu kkundannati jhallsu d-danni. Qed jigi allegat li l-kumpanija Price Club Operators Ltd, mhux f`posizzjoni li thallas id-djun taghha, u kien konsegwenza tal-agir tad-diretturi li l-kumpanija tinstab fi stat ta` falliment; hu, ghalhekk, li qed tintalab dikjarazzjoni ta` responsabbilita` personali tad-diretturi.

Qabel ma jigi diskuss il-meritu, hu mehtieg li jigu trattati diversi pregjudizzjevoli li jolqtu direttament l-azzjoni kif proposta.

Kif intwera, is-socjeta` attrici qed titlob li d-diretturi tal-kumpanija Price Club Operators Ltd, jigu dikjarati personalment responsabbli ghall-ghemilhom lejn is-socjeta` attrici.

Il-ligi tal-kumpaniji, *pero'*, ma tipprovdi ghall-kaz ta' responsabbilita' illimitata tal-azjonisti jekk mhux fil-kaz ta' *fraudulent jew wrongful trading*. Fil-fatt dak li qed tallega s-socjeta' attrici jista' jinkwadra ruhu taht *fraudulent jew wrongful trading*, u dana peress li qed tallega li d-diretturi tal-kumpanija ghamlu zmien joperaw meta kellhom kumulu ta' debiti li kienu jafu li ma setghux ihallsu. Ghalkemm l-agir lamentat jista' jwassal ghal dikjarazzjoni ta' responsabilita' personali tad-diretturi, tali responsabilita' personali tista' tigi dikjarata biss waqt li l-kumpanija tkun fi process ta' stralc, u dana *a tenur* tal-artikolu 315 u 316 tal-imsemmi Kap. 386. Il-ligi tal-kumpaniji, li hi ligi specjali li tirregola l-kumpaniji u l-ufficcjali taghha, ma tipprovdi rimedji ohra kontra allegat abbuz tad-diretturi, u meta istitut hu regolat b'ligi specjali, mhux lecitu li ssir riferenza ghal xi principju generali tad-dritt. Hu minnu li, b'mod generali, minn jabbuza bid-drittijiet moghtija lilu jista' jkun passibbli ghal danni, izda meta istitut hu regolat b'ligi specjali, hi biss dik il-ligi li ghandha tigi kkunsidrata ghal-fini ta' responsabilita' tal-partijiet u tar-rimedji moghtija – "*specialia generalibus derogant*" (ara, fil-kaz tal-istitut tal-bejgh, l-applikazzjoni ta' dan l-istess principju fil-kawza "Scifo Diamantino vs Meridian Enterprises Co. Ltd", deciza minn din il-Qorti fit-13 ta' Frar, 2003). F'dan il-kaz, il-ligi specjali rregolat kif u meta diretturi jistghu jinstabu responsabbli personalment ghad-djun tal-kumpanija taghhom, u hi biss fil-limiti ta' dak provdut f'dik il-ligi specjali li r-rimedji jridu jinstabu.

Din il-Qorti gia ittrattat dan il-punt fil-kawzi "Theuma vs Cachia", deciza fl-14 ta' Ottubru, 2004, u "Hi-Timber Co. Ltd vs Baldacchino et", deciza fil-15 ta' Dicembru, 2005, u gie osservat li, fil-waqt li l-att tal-1995 Dwar il-Kumpaniji (Kap. 386) jaghti rimedju kontra agir abbuziv jew "*hazin*" tad-diretturi, dan irid jintalab fil-kuntest ta' proceduri ta' stralc kontra l-kumpanija. Fil-kawza deciza l-ahhar din il-Qorti kienet ghamlet dawn l-osservazzjonijiet:

“Fil-fatt l-artikolu 316 jiddisponi illi l-Qorti tista’ taghmel dikjarazzjoni ta’ responsabilita’ personali, minghajr ebda limitazzjoni, “meta kumpanija tkun giet xolta u tkun insolventi u jkun jidher li persuna li kienet direttur tal-kumpanija kienet taf, jew kellha tkun taf qabel ix-xoljiment tal-kumpanija, li ma kienx hemm prospett xieraq li l-kumpanija setghet tevita x-xoljiment minhabba l-insolvenza taghha”. Hekk ukoll hija l-posizzjoni fl-Ingilterra minn fejn ahna adattajna l-ligi l-gdida dwar il-kumpaniji. Fil-ktieb “Farrar’s Company Law” (Edit. 1998 pag. 739) jinghad li biex direttur jinsab responsabbli ta’ “wrongful trading”:

“The conditions are that the company has gone into insolvent liquidation, and it appears that the company continued trading after a point in time before the commencement of the winding up when the director knew or ought to have concluded that there was no reasonable prospect that the company would avoid going into insolvent liquidation”;

F’din il-kawza, l-attur ma ressaq ebda talba ghall-istralc tal-kumpanija konvenuta. L-attur seta’ talab l-istralc taht il-provediment tal-artikolu 218 tal-indikat Kap. 386, u l-Qorti kienet tkun f’posizzjoni li taghti l-ordnijiet opportuni ghal istralc tal-kumpanija u l-hlas tad-debiti taghha, inkluz, jekk ikun hemm bzonn, ordni taht l-artikolu 315 (responsabbilita’ ghal kummerc bi frodi) jew taht l-artikolu 316 (responsabbilita’ ghal kummerc hazin). Fin-nuqqas ta’ talba ghal istralc, il-Qorti, *pero’*, ma tistax tiprocedi b’dan il-mod mitlub.

Dan kollu japplika wkoll ghal dan il-kaz. L-awtrici Brenda Hannigan fil-ktieb taghha “Company Law” (Butterworths Edit. 2003) tesprimi l-istess opinjoni. Hi tibda it-trattat taghha fuq ir-responsabilitajiet tad-diretturi billi tghid (f’pagna 837) li:

“In addition to the formal processes of dealing with the insolvent company, whether through liquidation, administration, etc, the collapse of the company is also

the time when the conduct of the directors (and officers) of the company will be reviewed".

Aktar 'l quddiem, l-istess awtrici tindika l-kondizzjonijiet li jridu javveraw ruhhom qabel ma direttur ta' kumpanija jista' jinstab responsabbli ta' "*wrongful trading*". L-istess bhal ma jinghad fil-ktieb "Farrar's Company Law" aktar qabel kwotat, hi wkoll tinnota li l-ewwel kondizzjoni hi li "*the company has gone into insolvent liquidation*" (pagna 844). Dan hu hekk ghax qabel ma jigi dikjarat li kumpanija hija insolventi, mhux lecitu li wiehed imur wara l-*corporate veil* u jitlob sodisfazzjon ghall-kreditu tieghu direttament minghand id-diretturi personalment.

Li kreditur ta' kumpanija jista', jekk irid, ifittex u jitlob l-istralc ta' kumpanija gie konfermat min din il-Qorti f'sentenza in parte li tat fl-20 ta' Frar, 2003 fil-kawza "Borg Cardona noe vs Price Club Holdings Ltd". F'dik id-decizjoni intqal a propositu is-segwenti:

"Il-Qorti tinnota li l-artikolu 218 tal-imsemmi Kap 386, jipprovdi li talba ghall-stralc ta' kumpanija fuq ir-raguni li din ma tkunx tista' thallas id-dejn taghha, tista' ssir "minn xi detentur ta' obligazzjoni, kreditur jew kdreditui, jew minn xi kontributorju jew kontributorji"; f'ebda parti mil-ligi ma hu indikat li t-talba trid bilfors issir minn min jipposjedi kreditu cert, likwidu u dovut.

Din il-Qorti ma taqbilx mas-sottomissjoni li biex kreditur jistitwixxi kawza ghal stralc tal-kumpanija irid ikun kreditur kannonizat. Jekk dan ikun accettat, jista' jigri li sakemm kreditur jottjeni kanonizzazzjoni tal-kreditu tieghu, il-posizzjoni tal-kumpanija tant tkun hzientet, li s-sitwazzjoni tista' tirrizulta ta' pregjudizzju serju ghall-grupp ta' kredituri tal-kumpanija.

L-artikolu 218 tal-ligi Maltija dwar il-kumpanija hija bazata fuq artikolu simili fil-ligi ingliza, u s-sitwazzjoni l-Inghilterra hi wkoll li min ghandu "any pecuniary claims against the company" jsita' jipprocedi billi jitlob l-istralc tal-kumpanija (Palmer's Company Law (Sweet & Maxwell) Volume 3 P15085).

Fil-ktieb Farrar's Company Law (Butterwarths, 1998 Ed. Pag 711), jinghad is-segwenti rigward il-provvediment tal-ligi ingliza li tawtorizza kreditur iressaq talba ghall-stralc ta' kumpanija fuq il-premessa li din ma tistax thallas id-dejn taghha:

“This third ground enables a creditor, without serving a statutory demand or attempting to enforce a judgement, to satisfy the court by suitable evidence of the company's inability to pay. A company is not entitled to have the petition struck out, or prevent its being issued, merely because it is in fact solvent. Failure to pay an undisputed debt, despite repeated requests, must prima facie mean an inability to pay and a winding-up order may be sought by a creditor.

If the debt is due and is undisputed the petition will proceed to hearing and adjudication in the normal way but it is an abuse of process to present a winding-up petition under this heading if the debt is bona fide disputed and the petition is being used as a means of pressurising the company. In such a case the petition will be dismissed; or the creditor can be restrained by injunction from presenting a petition.

However, this long-established approach of dismissing the petition where the debt is bona fide disputed is a rule of practice only, and it must give way to circumstances which make it desirable that the petitioner should proceed. Thus the petition will not be dismissed if the petitioning creditor has a good arguable case that he is a creditor and the effect of the dismissal would be to deprive the petitioner of a remedy or otherwise injustice would result or for some other sufficient reason the petition should proceed.”

Mill-premess ghandu jirrizulta li jekk rikorrent juri li huwa ghandu prima facie kreditu u, fic-cirkostanzi, ma jkunx jaqbel li l-applikazzjoni tigi thrown out, il-kaz ghandu jiprocedi”.

Issa, wiehed jista` jargumenta, ghall-fini ta` din il-kawza, illi proceduri ta` stralc kontra il-kumpanija Price Club

Operators gew fil-fatt mibdija, u, fil-fatt, dik il-kumpanija gia giet dikjarata falluta u xolta, b'effett mill-1 ta' Novembru, 2001, b'digriet ta' din il-Qorti tat-12 ta' Lulju, 2002. Dr. Andrew Borg Cardona gie mahtur bhala stralcjarju tal-istess socjeta` b`rizoluzzjoni tal-kredituri taghha tal-20 ta' Gunju, 2002, liema hatra giet konfermata bl-imsemmi digriet ta' dina l-Qorti tat-12 ta' Lulju, 2002. Darba, pero`, li jigi mahtur stralcjarju, id-distribuzzjoni tal-assi fost il-kredituri jrid isir fl-ambitu tal-istralc, u mhux a bazi individwali. Darba li tkun ghaddejja procedura ta' stralc, il-Qorti tista` tigi adita biex kreditur jitolb kanonizzazzjoni tal-kreditu tieghu, pero`, ma tistax taghti ordni ta' hlas, ghax hlasijiet mis-socjeta` li ghaddejja proceduri ta' stralc jridu dejjem jigu kkunsidrati fil-kuntest tad-distribuzzjoni tal-assi mil-likwidatur (ara "HSBC Bank Malta Plc vs Price Club (Swatar) Ltd et", deciza minn din il-Qorti fit-12 ta' Ottubru, 2006).

Fil-fatt, fil-ktieb "Company Law" ta' Mayson, French & Ryan jinghad hekk a propositu (pagna 779):

"In Re Purpoint Ltd [1991] BCLC 491, Vinelott rejected a submission that a director held liable for wrongful trading should pay all the company's creditors whose debts were incurred after he should have known that the company would go into insolvent liquidation. Money ordered to be paid under s. 214 goes into the general assets of the company for distribution among all creditors: the court has no power to direct payment of the money to particular creditors. The right measure of the director's liability for wrongful trading in this case was the increase in the net liabilities of the company caused by the company continuing to trade after the director should have known that it would go into liquidation" (sottolinear ta' din il-Qorti).

Il-likwidatur tal-kumpanija gia ipproceda gudizzjarjament kontra d-diretturi tal-kumpanija Price Club Operators Ltd fejn talab li dawn jigu dikjarati responsabbli personalment ghad-djun kollha tal-kumpanija minhabba kummerc hazin (Rikors 26/03TM) u kummerc bi frodi (Rikors 27/03TM), u dina l-istess Qorti tat is-sentenza taghha f' dawn iz-zewg

Kopja Informali ta' Sentenza

kawzi illum stess, u kwindi m`hemmx lok li din il-Qorti taghti xi provvedimenti ulterjuri f` din il-kawza.

Il-kreditu kummercjali tas-socjeta` attrici, in kwantu relatat mat-trade supplies li hi kienet tforni lis-socjeta` Price Club Operators Ltd, hu ammess mil-likwidatur tal-kumpanija (ara verbal registrat fl-udjenza tal-21 ta` Marzu, 2003), pero`, is-socjeta` attrici ma talbetx kanonizzazzjoni *ut sic* tal-kreditu taghha, izda tablet id-danni, rimedju li, kif intwera, mhux disponibbli ghas-socjeta` attrici.

Ghaldaqstant, ghar-ragunijiet premessi, tiddisponi mill-kawza billi tichad it-talbiet attrici.

L-ispejjez tal-kawza, fic-cirkostanzi jibqghu bla taxxa bejn il-partijiet.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----